

⁴³ ἀρχεῖον—αὐτά; Φαίνεται τοῦ Ἀμλέτου, καθὼς εἶναι ἀναμμένη ἡ φαντασία του, ὅτι βλέπει ἔμπροσθέν του ἄνθρωπον ὁποῦ τοῦ ὀνειδίζει τὴν ἀπραξίαν του.

⁴⁴ Τὸν λόγον—κάτω; Δηλαδή, ποῖος μοῦ γυρίζει ὀπίσω τὸν λόγον καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ κρυφθῇ πάλιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν μου, ἀπ' ὅπου ἐξῆλθε διὰ νὰ δώσῃ τὴν ψευδῇ ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου;

⁴⁵ Ὡ αἰμοπότῃ κ.λ. Ἀποστροφή πρὸς τὸν Βασιλέα.

⁴⁶ μὲ λόγια κ.λ. Ὅποια εἶναι τὰ ἐπιβετα τὰ περιεχόμενα εἰς τὴν προηγουμένην ὑδριστικὴν ἀποστροφήν.

⁴⁷ Τὸ Πνεῦμα. Παρομοίαν ὑποψίαν εἶχε συλλάβῃ ὁ Ὁρέστης τοῦ Εὐριπίδου, ὅταν ὁ Ἀπόλλων τὸν εἶχεν ἐξαναγκάσῃ νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του. Ὡ Λοξία μαντεῖε, σὼν θεοπισμάτων—οὐ ψευδόμεναις ἤσθ' ἄρ', ἀλλ' ἐτήτυμος, —καὶ τοι μ' ἐσθῆι δαίμα μὴ τινος κλύων—ἀλαστόρων δόξαιμι σὴν κλύειν ὅπα'. Ὁρ. στ. 1666.

ΠΡΑΞΙΣ Γ'.

¹ Τῆς αἰσχροῦς κ.λ. Δηλαδή, ἡ ἀσχημία ζαρωμένου προσώπου συγκρινομένη πρὸς τὸ φτειασίδι του δὲν εἶναι τόση, ὅση εἶναι ἡ ἀσχημία τοῦ κακούργηματός μου συγκρινομένη πρὸς τὰ ὑποκριτικὰ λόγια μου.

² Νὰ ἦναι τις ἢ νὰ μὴ ἦναι κ.λ. Δὲν εἶπε 'νὰ ζῇ τις ἢ νὰ μὴ ζῇ', διότι δὲν πρόκειται περὶ ἐκλογῆς μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, ἀφοῦ ὁ θάνατος, κατὰ τὰς χριστιανικὰς ἰδέας, δὲν εἶναι κατάλυσις τῆς υπάρξεως, ἀλλὰ μετάβασις εἰς ἄλλην ζωὴν· ἡ ἐναρξίς τοῦ μονολόγου στηρίζεται εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι μὲ τὴν παρούσαν ζωὴν τελειώνει ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως τὸ ζήτημα τίθεται μεταξὺ τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, μεταξὺ υπάρξεως καὶ μὴ υπάρξεως ἀπολύτως· μόνον εἰς τὴν ἐρχομένην περίοδον ἐκφράζεται ἡ περὶ μελλούσης ζωῆς σκέψις.

³ ἢ 'ς ἓνα—ὅλα. Ἡ ἀντίστασις ἐδῶ ταῦτίζεται μὲ τὴν βιαιάν, θεληματικὴν καταστροφὴν τῆς υπάρξεως· ὁ ἄνθρωπος ἀντιστεκόμενος εἰς τὸν πόνον δὲν δύναται νὰ τὸν νικήσῃ, νὰ τὸν ἀφανίσῃ, εἰμὴ μὲ τὸ νὰ συγκαταστρέψῃ τὴν ἑδραν τοῦ πόνου, δηλαδή τὸν ἑαυτὸν του.

⁴ Ὑπνος· τίποτ' ἄλλο. Δηλαδή, ὕπνος καὶ μόνον ὕπνος, τουτέστιν ἀνάπαυσις ἀνάισθητος, ὁποία δὲν συμβαίνει πάντοτε εἰς τὸν φυσικὸν ὕπνον.

⁵ καὶ—θὰ ἴθουν. Δηλαδή, ἡ ἀπορία ἐὰν ἡ νέα κατάστασις μας θὰ ἦναι εὐχάριστος ἢ ὀδυνηρά.

⁶ τὴν ζωὴν τῆς δυστυχίας. Προσωποποιεῖται ἐδῶ ἡ δυστυχία.

⁷ τὴν ἄργητα τοῦ νόμου. Δηλαδή, τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης.

⁸ ὁ τόπος—γυρίζει. Πρβ. Catullum. 'Qui nunc it per iter tenebricosum—illuc, unde negant redire quemquam'. Πρβ. καὶ Θεοκρ. Εἰδ. XVII στ. 120. 'ἀέρι τᾶ κέρυπται, ὅθεν πάλιν οὐκέτι νόστος'. Πρβ. Δημ. Ἄσμ. Γ. Χρ. Χασιώτου, Μυρολόγια. 28. 'βουργάrais μ' ἐξεκίνησαν 'ς τ' ἀγύριστο ταξεῖδι—'πού πάνουν καὶ δὲν ἐρχονται καὶ πίσω δὲν γυρίζουν'. Ὁ σύγχρονος τοῦ Shakespeare δραματικός ποιητὴς Marlowe εἰς προγενέστερον τοῦ Ἀμλέτου δράμα·

‘Weep not for Mortimer — that scorns the world, and, a traveller, — goes to discover countries yet unknown’.

⁹ καὶ αὐτό — πάθη. Πρβ. Εὐριπ. Φοῖνιξ. Ἀπόσπ. 813 . . . ‘ὦ φιλόζωοι βροτοί, — οἱ τὴν ἐπιστείχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν — ποθεῖτ’ ἔχοντες μυρίων ἄχθος κακῶν — οὕτως ἔρωσ βροτοῖσιν ἐγκτεται βίου’ — τὸ ζῆν γὰρ ἔσμεν, τοῦ θανεῖν δ’ ἀπειρία — πᾶς τις φοβεῖται φῶς λιπεῖν τὸδ’ ἡλίου’.

¹⁰ ἢ συνειδήσοις. Εἰς τὴν ὁποίαν ἐνυπάρχει ὁ φόβος ἄλλης ζωῆς.

¹¹ κ’ ἔτσι τὸ φυσικό κ.λ. Ἀπόφασις προσερχομένη ἀπὸ τὴν πρώτην ὁρμὴν τῆς καρδίας ἔχει τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐρωστίας, ἔχει τὸ φυσικό της χρώμα· καὶ τοῦτο παίρνει κατόπιν ὅψιν ἀσθενικὴν (is sicklied o’er) ἀπὸ τὴν ὠχρότητα τοῦ λογισμοῦ, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ψυχρὰν σκέψιν.

¹² ἔς ταις εὐχαίς σου. Ἡ Ὀφηλία κρατεῖ εὐχολόγιον.

¹³ τὸ ἄρωμά τους κ.λ. Ἀφοῦ ἔλειψεν ἡ ἀγάπη, ἡ Ὀφηλία θεωρεῖ τὰ δῶρα ὡς ἐξωσμισμένον ἄνθος.

¹⁴ ὅτι — ὠραιότητά σου. Ὡς νὰ ἔλεγεν, ἡ ὠραία καὶ ἐνάρετος γυνὴ δὲν πρέπει νὰ ἐνθυμῆται ὅτι εἶναι ὠραία. Πρβ. As you like it. Act I. s. II. καὶ Petrarcha Son XXIX. in Morte. ‘Due gran nemiche insieme erano agguinte — Bellezza ed Onestà, con pace tanta, — che mai ribellion l’anima santa — non sentì, poi ch’a star seco fur giunte’.

¹⁵ παρονομάζετε κ.λ. Δηλαδὴ, σατυρίζετε τοὺς ἄνδρας μ’ ἐπιθετα γελοῖα.

¹⁶ ἔξω ἀπὸ ἐναν. Αἰνίττεται τὸν Βασιλέα.

¹⁷ λαμπρῆς. Ἡ ὁποία ἐλαμπρύνετο ἀπὸ αὐτόν.

¹⁸ ποῦ εἶδα — ἐμπρός μου. Δηλαδὴ, ὅπου εἶδα πρῶτα τὸ ὄψος αὐτοῦ τοῦ πνεύματος καὶ τώρα βλέπω τὴν πτώσιν του.

¹⁹ μὴδὲ νὰ παρασχίσης κ.λ. Κατακρίνει τὴν υπερβολικὴν χειρονομίαν.

²⁰ πλαστὰ σγονρά. * Οἱ ἡθοποιοὶ ἐφοροῦσαν φενάκην.

²¹ τῶν κάτω καθήμενων. * Τοῦ ὄχλου, τοῦ ὁποίου ἡ θέσις ἦταν εἰς τὴν πλατεῖαν (parterre).

²² τὰ βουθὰ ἀκατανόητα κ.λ. * Ἡ παντομίμα· ὀνομάζει ἀκατανόητα τοιαῦτα θεάματα, διότι πολλὴ ἀτελοὺς ἐξηγοῦσαν τὴν δραματικὴν πράξιν.

²³ καὶ τὸν Τερμαγάντην. * Δηλαδὴ, ὅποιος εἰς τὴν παράστασιν υπερβαίνει τὸ ἀρκετὰ τερατώδες πρόσωπον τοῦ Τερμαγάντου καὶ τὸ ἀπάνθρωπον τοῦ Ἡρώδου. Εἰς τὰ μεσαιωνικά ‘Μυστήρια’ (θρησκευτικὰ Δράματα) ἀπαντᾷται ὁ Τερμαγάντης, θεότης τῶν Σαρακηνῶν.

²⁴ αἷμα καὶ ροῦν. Πάθος καὶ λόγον.

²⁵ ἔς ἓνα τοῦ λόγου μέρος. Πιθανῶς οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους προφέρει ὁ Λουκιανὸς ὅταν χύνει τὸ φαρμάκι εἰς τὸ αὐτὶ τοῦ Βασιλέως.

²⁶ ἀπ’ τὴν μονιὰ δὲν ἔβγη. Μεταφορὰ ἀπὸ τὸν κυνηγετικὸν σκύλλον ὅταν ξεμονιάζει λαγόν ἢ ἄλωπον.

²⁷ οὐτε εἰς ἐμὲ ἀνέγκουν πλέον. Ἀφοῦ ἐξῆλθαν ἀπὸ τὰ χεῖλη του δὲν εἶναι πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

²⁸ Ἀφοῦ σ’ ἔφαγεν ὁ Ἰούνιος κ.λ. Εἰς τὸ λογοπαίγνιον τοῦ κειμένου ἀντικαταστήσαμεν ἄλλο.

²⁹ Ἐ! τὸ βλέπεις; Δηλαδὴ, ὅτι ἔχω δίκαιον νὰ λέγω ὅτι ὁ Ἀμλέτος ἀγαπᾷ τὴν Ὀφηλίαν.

